

اخبار

بارش های اخیر حجم

موجودی آب سدهارا

۳ درصد افزایش داد

حجم آب سدهای بزرگ و مهم کشور در اثر بارش های اخیر با ۳ درصد رشد از ابتدای سال آبی جاری (مهر ۱۴۰۲) تا ۲۲ اردیبهشت ماه نسبت به مدت مشابه سال آبی گذشته همراه شد.

نیمه نخست اردیبهشت ماه امسال بارش های خوبی در برخی مناطق کشور رخ داد که برخی مواقع موجب بروز سیل شد. تداوم این بارش ها سبب بهبود حجم آب موجود در سدهای مهم و بزرگ کشور شد.

براساس آمار تازه منتشر شده دفتر اطلاعات و داده های آب کشور، موجودی آب سدهای کشور از ابتدای سال آبی جاری (ابتدای مهر ۱۴۰۲) تا ۲۲ اردیبهشت ماه نسبت به مدت مشابه در سال آبی گذشته ۳ درصد افزایش یافت. براین اساس از ابتدای سال آبی جاری (ابتدای مهر ۱۴۰۲) تا ۲۲ اردیبهشت ماه ۳۳۰۹ میلیارد مترمکعب آب در سدها موجود بوده است. سال گذشته و موجودی آب در سدها موجود بود. در همین بازه زمانی ۳۲۰۱۲ میلیارد مترمکعب آب در سدها موجود است. سال گذشته ۳۱۰۱۲ میلیارد مترمکعب بوده که ۳ درصد کاهش دارد. براساس این گزارش از ابتدای سال آبی جاری (ابتدای مهر ۱۴۰۲) تا ۲۲ اردیبهشت ماه ۱۸۰۹۰ میلیارد مترمکعب آب از سدها خارج شده است. سال آبی گذشته (ابتدای مهر ۱۴۰۱ تا آخر شهریور ۱۴۰۲) در مجموع ۱۸۰۰۹ میلیارد مترمکعب آب از سدها خارج شده است. این خروجی آب از سدها علاوه بر تأمین آب موردنیاز کشور، برای مدیریت بهتر سیلاب ها انجام شده است.

میزان پرشدگی سدها از ابتدای سال آبی جاری (ابتدای مهر ۱۴۰۲) تا ۲۲ اردیبهشت ماه ۶۵ درصد بود با رشد ۲ درصدی به ۶۷ درصد رسید.

کنترسیوم پروژه

فشارافزایی میدان گازی

پارس جنوبی تشکیل شد

تفاهنامه خدمات و فعالیت های پروژه فشارافزایی میدان گازی پارس جنوبی امضا شد.

در سومین روز از برگزاری بیست و هشتمین نمایشگاه بین المللی صنعت نفت، گاز، پالایش و پتروشیمی تفاهنامه همکاری انجام خدمات و فعالیت های پروژه های فشارافزایی میدان مشترک پارس جنوبی میان شرکت تأسیسات دریایی، شرکت OTC، شرکت پارس کیهان و تاپکو به امضا رسید. به گزارش روابط عمومی شرکت مهندسی و ساخت تأسیسات دریایی ایران؛ در مراسم امضای این تفاهنامه، امیررضا داستان نریمان سرپرست بازاریابی شرکت تأسیسات دریایی گفت: به دلیل مشکلات و اهمیت موضوع ناترازی گازدرکشور، تصمیم براجرای پروژه فشارافزایی توسط کنترسیومی متشکل از شرکت های مهندسی و ساخت تأسیسات دریایی، پارس کیهان، تاپکو و OTC گرفته شد.

وی افزود: طبق جلساتی که با شرکت های همکار برگزار شد، مسائل فنی مورد بررسی قرارگرفت تا مشارکت مربوطه در این زمینه صورت بگیرد.

به گفته وی این کنترسیوم بر اساس شرح کار پروژه فشارافزایی و انجام فعالیت های مرتبط با آن تعریف شده است.

وی، به توافقی و ظرفیت های شرکت تأسیسات دریایی در یارد خرمشهر و ناوگان مجهز و ظرفیت های بالا نفت و گاز کشور، شرکت تاپکو در ساخت تجهیزات و توربو کمپرسور و شرکت OTC در مهندسی و ساخت کمپرسورها و توربین های مورد نیاز در پروژه فشارافزایی به این کنترسیوم وارد شدند.

گزارش

سهم ناچیزایران در میزبان ذخیره سازی گاز در کشور به عنوان یکی از غول های گازی جهان، میوه ای نارس و البته کال که محصول سیاست های غلط بیژن نامدار زنگنه وزیر نفت دولت قبل در میانه دهه ۹۰ بوده است.

ایران حدود ۱۵۸ میلیارد بشکه نفت (۹۰۳ درصد از کل منابع نفتی دنیا) و حدود ۳۳ هزار میلیارد مترمکعب گاز (۱۸ درصد جهان) در اختیار دارد که به طور کلی، ۲۰۴ درصد انرژی کل دنیا در ایران تولید می شود که بین کشورهای دنیا رده نهم از حیث تولید انرژی را دراست.

با این حال، ظرفیت ذخیره سازی گاز در کشور حدود ۳/۴ میلیارد مترمکعب است، یعنی حدود ۱/۷ درصد از کل مصرف و به عبارتی تنها یک شانزدهم متوسط دنیا.

این رخداد را به جرأت باید به حساب کارکرد وزیر نفت سال های نه چندان دور گذاشت، شیخ الوزرای دولت یعنی بیژن نامدار زنگنه!

اگرچه آغاز مطالعات ذخیره سازی گاز طبیعی در ایران به ۴ دهه قبل بازمی گردد، اما تا دولت دهم، عملیات اجرایی در زمینه توسعه ذخیره سازی گاز مغفول مانده بود.

در فاصله سال های ۸۶ تا ۹۲، دو طرح مهم ذخیره سازی در کشور شامل میدان شورپیج (شمال شرق کشور) و میدان سراجه (مرکز کشور) اجرایی شد، اما در دولت های یازدهم و دوازدهم، با از اولویت خارج شدن طرح های ذخیره سازی و هم اجرایی شدن میدان شورپیجه و سراجه برای رسیدن به اهداف پیش بینی شده در حجم ذخیره سازی و توسعه اجرایی شدن طرح های مطالعاتی متعدد در این زمینه، باوقفه همراه شد.

بسیاری از کشورها در بیش از ۱۰ درصد مصارف سالانه خود، ظرفیت

اقتصاد ایران

ذخیره سازی گاز در دولت قبل متوقف شد

اکنون ظرفیت ذخیره سازی گاز در ایران در حدود ۳ میلیارد مترمکعب است، یعنی حدود ۱۰۴ درصد از کل مصرف گاز سالانه در حالی که به صورت متوسط ظرفیت ذخیره سازی گاز طبیعی در دنیا ۱۱ درصد از کل مصرف گاز است

ذخیره سازی گاز ایجاد کرده اند، اما اکنون ظرفیت ذخیره سازی گاز در ایران در حدود ۳ میلیارد مترمکعب است، یعنی حدود ۱۰۴ درصد از کل مصرف گاز سالانه.

به صورت متوسط ظرفیت ذخیره سازی گاز طبیعی در دنیا ۱۱ درصد از کل مصرف گاز است.

این نسبت در کشورهای اروپایی به صورت متوسط ۲۳ درصد است. در ایران حدود ۴۰ ساختار زمین شناسی با پتانسیل ذخیره سازی گاز وجود دارد که در صورت بهره برداری از آنها، می توان بخش قابل توجهی از کسری ۲۰۰ میلیون مترمکعبی زمستان را پوشش داد. حدود یک دهه توقف طرح های ذخیره سازی گاز و از اولویت خارج شدن این رویکرد مهم، موجب شد امروز نیز همچنان ایران به عنوان دومین دارنده ذخایر گازی جهان، در ابتدای راه توسعه ذخیره سازی گاز طبیعی باشد.

اگر طرح های ذخیره سازی گاز در

دولت های یازدهم و دوازدهم (از سال ۱۳۹۲ تا ۱۴۰۰) از اولویت خارج نمی شد و شاهد وقفه چندساله در این زمینه نبودیم، امروز بخشی از ناترازی گاز کشور، با بهره برداری از این طرح های ذخیره سازی، قابل جبران بود.

اما دردولت های یازدهم و دوازدهم، با از اولویت خارج شدن طرح های ذخیره سازی و هم اجرایی شدن شورپیجه و سراجه برای رسیدن به اهداف پیش بینی شده در حجم ذخیره سازی و توسعه اجرایی شدن طرح های مطالعاتی متعدد در این زمینه، باوقفه همراه شد.

ابتدا طرح های ذخیره سازی برای جذب سرمایه گذار خارجی معرفی شد و در ادامه با انحلال شرکت ذخیره سازی گاز طبیعی و ادغام مسئولیت های آن در شرکت مهندسی و توسعه گاز، شاهد ضربه مهلک به روند اجرایی طرح های ذخیره سازی گاز در کشور بودیم.

در ایران نیز ۲ مخزن سراجه و شورپیجه در ققم و خراسان رضوی در دولت

احمدی نژاد به بهره برداری رسید.

این کار قرار بود ادامه دار باشد، اما با روی کار آمدن دولت یازدهم، ذخیره سازی گاز مانند بسیاری از طرح های اولویت دار کشور مانند پالایشگاه سازی به فراموشی سپرده شد.

اگرچه فاز دوم مخزن شورپیجه در دولت قبل مصوب شد؛ اما اقدام عملی برای

بهره برداری از آن صورت نگرفت.

در واقع، ذخیره سازی با این هدف انجام می شود که در تابستان با کاهش مصرف گاز، سوخت موردنیاز زمستان ذخیره می شود و در زمستان این گاز ذخیره شده برداشت و به مصرف می رسد.

با این حال دولت قبل حتی این موضوع را نیز عملی نکرد تا در کنار سایر مشکلات، کمبود گاز را نیز برای دولت سیزدهم به ارث بگذارد.

در شرایط فعلی، ظرفیت اسمی پالایش و نمرزدایی کشور از روزانه یک میلیارد و ۳۱ میلیون مترمکعب به حدود یک میلیارد و ۹۳ میلیون مترمکعب در روز رسیده است.

بررسی ها نشان می دهند که حجم گاز تحویلی به شبکه سراسری در سال ۱۴۰۰ روزانه حدود ۷۸۹ میلیون مترمکعب بود که در سال ۱۴۰۲ به ۸۱۴ میلیون مترمکعب رسید.

در شرایط فعلی، حدود ۹۰ درصد از گاز کشور در مناطق جنوبی تولید می شود هرچند که ۸۰ درصد از مصرف در مناطق شمالی کشور صورت می گیرد.

در شرایط عادی ۳ تا ۲ روز زمان لازم است تا گاز تولید شده در جنوب به دست مصرف کننده در شمال برسد.

با سرد شدن هوا و استعمار آن، سرعت در انتقال گاز اهمیت ویژه ای پیدا می کند؛ بنابراین اغلب کشورهای جهان، مخازن ذخیره سازی گاز را در نزدیکی قطب های مصرف احداث می کنند تا در شرایط سرد، تأمین گاز به سرعت انجام شود.

در دولت سیزدهم بار دیگر طرح های ذخیره سازی گاز طبیعی در اولویت قرار گرفت و دولت به جبران عقب ماندگی های توسعه ای در این زمینه ورود کرد.

با آغاز به کار دولت سیزدهم اجرای طرح مغفول واقع شده ذخیره سازی گاز طبیعی در یک برنامه ۵ ساله منتهی به سال ۱۴۰۵ با هدف ایجاد ظرفیت برداشت ۱۱۴ میلیون مترمکعب در روز در فصول سرد سال در اولویت های اجرایی شرکت ملی گاز ایران قرار گرفت و مقرر شد تا پایان سال ۱۴۰۳ شاهد بهره برداری از فاز دوم توسعه میدان سراجه و تا پایان سال ۱۴۰۴ شاهد بهره برداری از فاز دوم میدان شورپیجه باشیم.

وقف ققم و خراسان در اجرا و توسعه

طرح های ذخیره سازی به علت تصمیمات غلط اتخاذ شده در این زمینه، به تشدید ناترازی گاز کشور انجامیده است، اما با اولویت دوباره به طرح های ذخیره سازی گاز، پیش بینی می شود تا پنج سال آینده، حدود ۲۵ درصد گاز کشور از محل ذخیره سازی تأمین شود.

رضا نوشادی، مدیرعامل شرکت مهندسی و توسعه گاز ایران گفته است انتظار می رود که تا پایان سال ۱۴۰۳ شاهد بهره برداری از فاز دوم توسعه میدان سراجه و تا پایان سال ۱۴۰۴ شاهد بهره برداری از فاز دوم میدان شورپیجه برای شورپیجه و یک میلیارد مترمکعب برای سراجه از قبل ظرفیت ذخیره سازی گاز ایجاد شده بود؛ به عبارتی برای ۴ ماهه سرد یارسال، حدود ۲،۵ تا ۳ میلیارد مترمکعب ظرفیت برداشت گاز از دو مخزن ذخیره سازی شورپیجه و سراجه در اختیار داشتیم.

به گفته وی، فاز ۲ میدان شورپیجه و فاز ۲ میدان سراجه به همراه سه میدان بانکول، مختار و قزل تپه، در برنامه توسعه ظرفیت ذخیره سازی گاز کشور قرار دارند که متولی اقدام های بالادستی در میدان های بانکول، مختار و قزل تپه، شرکت ملی نفت ایران است.

نوشادی درخصوص آخرین وضعیت توسعه فاز ۲ میدان شورپیجه گفت:

با توسعه ذخیره سازی گاز در میدان شورپیجه و تکمیل فاز دوم آن، ظرفیت ذخیره سازی در این میدان از ۲ میلیارد مترمکعب به ۴ میلیارد مترمکعب افزایش می یابد و ادامه داد که اکنون تعداد چاه های حفاری شده در مخزن شورپیجه از ۱۰ حلقه گذشته که با تکمیل ۲ میلیارد مترمکعب به ظرفیت آن افزوده می شود. طرح توسعه ذخیره سازی میدان سراجه نیز تا یک سال آینده به بهره برداری می رسد.

وی ادامه داد: دکل حفاری در سه میدان قزل تپه، بانکول و مختار نیز مستقر شده است البته طبق مصوبه شورای عالی ذخیره سازی، فعالیت های بالادستی به شرکت ملی نفت ایران سپرده شد.

در یک نگاه کلی، ذخیره سازی گاز طبیعی را می توان یکی از ده ها طرح مهم و اثرگذاری دانست که در دولت قبل به فراموشی سپرده شده بود.

طرحی که اگر در دولت قبل به درستی راهبری و اجرایی می شد امروز با مهمی اختصاص ناترازی انرژی برداشته شده بود.

هرچند که تعلل وزارت نفت در دولت قبل نتیجه ای دیگر برای ذخیره سازی و ناترازی کشور رقم زد.

ایران دومین تولیدکننده بزرگ سوخت مایع در اوپک شد

وزارت انرژی آمریکا از افزایش ۱۱۰ هزار بشکه ای تولید سوخت مایع ایران در سه ماهه نخست ۲۰۲۴ خبر داد و ایران را بزرگترین تولیدکننده این محصول پس از عربستان در اوپک معرفی کرد.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا وابسته به وزارت انرژی این کشور در جدیدترین گزارش خود موسوم به چشم انداز کوتاه مدت انرژی جهان از تولید ۳ میلیون و ۲۳۰ هزار بشکه ای نفت خام ایران در سه ماهه نخست سال جاری میلادی خبر داده است.

تولید نفت خام ایران در این دوره نسبت به سه ماهه قبل ۵۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است.

ایران در سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۳ بالغ بر ۳ میلیون و ۱۸۰ هزار بشکه در روز نفت خام تولید کرده بود.

متوسط تولید نفت خام ایران در سال ۲۰۲۳ بالغ بر ۲ میلیون و ۸۷۰ هزار بشکه در روز بوده و انتظار می رود که در سال ۲۰۲۴ متوسط تولید این محصول در ایران بالای ۳ میلیون بشکه در روز باشد.

اداره اطلاعات انرژی آمریکا همچنین کل تولید سوخت مایع ایران را که شامل نفت خام و میعانات می شود در سه ماهه نخست سال جاری میلادی ۴ میلیون و ۴۲۰ هزار بشکه در روز برآورد کرده است.

بدین ترتیب ایران علاوه بر نفت خام یک میلیون و ۱۹۰ هزار بشکه در روز سوخت مایع دیگر عمدتاً میعانات گاز در این دوره تولید کرده است.

تولید سوخت مایع ایران در سه ماهه نخست ۲۰۲۴ نسبت به سه ماهه چهارم سال میلادی گذشته ۱۱۰ هزار بشکه در روز افزایش داشته است.

ایران در سه ماهه چهارم سال ۲۰۲۳ بالغ بر ۴ میلیون و ۳۱۰ هزار بشکه در روز سوخت مایع تولید کرده بود.

با افزایش ۱۱۰ هزار بشکه ای تولید سوخت مایع ایران در سه ماهه نخست ۲۰۲۴ کاهش تولید عراق جایگاه

دومین تولیدکننده بزرگ اوپک از این نظر به ایران اختصاص یافته است.

رتبه سوم از این نظر قرار گرفته اند.

۴ همت قرارداد جدید در مرحله نهایی شدن است. مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب خاطرنشان کرد: استفاده از هوش مصنوعی برای مدیریت نخستین مخزن نفتی و مطالعات زمین شناسی آن برای نخستین بار در کشور مورد استفاده این شرکت قرار گرفته است.

دانشی با بیان اینکه در دولت سیزدهم از محل ترمیم چاه ها حدود یک میلیون بشکه به ظرفیت تولید نفت کشور افزوده شده است، بیان کرد: تاکنون ۸۰ درصد گازهای همراه نفت در جنوب کشور جمع آوری شده و برنامه ریزی برای جمع آوری ۲۰ درصد باقی مانده انجام شده است. برای نمونه، هم اکنون طرح هایی همچون پتروپالایش بیدبلند و پتروشیمی مارون با ۶۵ درصد پیشرفت فیزیکی در حوزه جمع آوری گازهای همراه نفت در حال اجراست. وی ادامه داد: ۸۰ درصد از تجهیزات شرکت ملی مناطق نفت خیز

تولید نفت مناطق نفت خیز به ۳ میلیون و ۲۸۰ هزار بشکه می رسد

جنوب بومی سازی شده است و طی سه سال آینده در حوزه ماشین آلات دوار (توربین و توربوکمپرسور) به خودکفایی خواهیم رسید.

مدیرعامل شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب با تأکید بر اینکه هیچ گونه جای نگرانی درخصوص فرسودگی تأسیسات این شرکت نداریم، گفت: کارکنان این شرکت در شرایط تحریمی توانستند نقش مؤثری در رشد اقتصادی ۶ درصدی یارسال کشور ایفا کنند. دانشی خاطرنشان کرد: ۲۸ طرح توسعه در شرکت ملی مناطق نفت خیز جنوب وجود دارد که قرارداد توسعه برخی از این مخازن به دلیل پایبندنبودن پیمانکاران برای آوردن سرمایه فسخ شده است. به گفته این مقام مسئول، هم اکنون توسعه ۱۳ مخزن از این طرح در جریان است؛ البته در دو سال اخیر دولت سیزدهم از هیچ کمک و حمایتی از این پیمانکاران دریغ نکرده است.

۴ همت قرارداد جدید در مرحله نهایی شدن است.